

30.9.2026

Dnro 7122/03.04.04.04.09/2025

Asia Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkoa koskeva aluevalitus

Valittaja Rajamäen kyläyhdistys ry, Nurmijärvi

Päätös, josta valitetaan

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto 2.10.2025 § 72

Aluevaltuusto on, siltä osin kuin hallinto-oikeudessa on kyse, päättänyt hyväksyä

1. Nurmijärven alueen erillisselvityksen,
2. päivitetyn vision palvelujen verkostosta 2035,
- 3 tiekartan 2025–2035 lyhyen ja pitkän aikavälin palveluverkkomuutoksista ja
5. että Rajamäen terveysaseman kiinteistön käytöstä luovutaan alustavan suunnitelman mukaisesti vuoden 2026 loppuun mennessä (viimeistään uudisrakennuksen/tilamuutosten valmistumisen myötä).

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Aluevaltuuston päätös on kumottava valituksenalaisilta osin.

Perusteet

Päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

Hyvinvointialue on laiminlyönyt osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien tarjoamista koskevan velvollisuutensa. Asukaskysely 18.6.–15.8.2025 ja Klaukkalan asukasilta järjestettiin kesälomakaudella ja osallistuminen edellytti sähköisten välineiden käyttöä, mikä rajasi asukkaiden osallistumismahdollisuuksia. Rajamäen terveysasema oli suljettuna 23.6.–1.8.2025, jolloin asukkaat eivät voineet täyttää paperikyselyjä. Pyyntöä järjestää asukasilta Rajamäellä ei huomioitu. Asiassa esitettyä, yli 4 200 henkilön allekirjoittamaa adressia ei huomioitu. Asukkailla ei ollut

tosiasiallista mahdollisuutta lausua palveluyksiköiden lakkauttamisen vaikutuksista.

Nurmijärven kunnan ja vaikuttamistoimielinten lausuntoja ja asukaskyselyn enemmistön vastustusta ei ole huomioitu.

Päätös perustuu virheelliseen ja puutteelliseen tietoon. Nurmijärven palveluverkkoa koskevassa erillisselvityksessä 5.9.2025 on Rajamäen asukasmääräksi arvioitu noin 7 600, vaikka Tilastokeskuksen mukaan terveysaseman vaikutuspiirissä on noin 10 000 asukasta. Väestöennusteiden ja ikäjakauman muutoksia ei ole huomioitu.

Taloudellista vertailua eri vaihtoehtojen välillä ei ole tehty. Rajamäen terveysaseman lakkauttaminen on ristiriidassa sen kanssa, että palvelut on järjestettävä taloudellisesti, mutta asukkaiden yhdenvertaisuus ja palvelujen saavutettavuus turvaten. Saavutettava vuokratukustannusten säästö on vähäinen ja suhteeton päätöksen kielteisiin seurannaisvaikutuksiin nähden.

Lakiin perustuvia vaikutusarviointoja (lapsivaikutusten arviointi, ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi, sosiaalisten vaikutusten arviointi) ei ole laadittu.

Päätös johtaa siihen, ettei palveluja tarjota yhdenvertaisesti. Rajamäen ja Nurmijärven kirkonkylän välinen etäisyys on noin kahdeksan kilometriä ja alueella on tarjolla vain rajallisesti julkisia liikenneyhteyksiä. Rajamäen asukkaiden matkat palveluihin pitenevät eivätkä olemassa olevat liikenneyhteydet riitä turvaamaan peruspalvelujen tasa-arvoista saatavuutta. Digitaalisten palvelujen ylikorostaminen ei vastaa monien asukkaiden tosiasiallista kykyä käyttää palveluja. Palvelun saavutettavuusarviota ei ole esitetty eikä sitä ole varmistettu, että digipalvelujen käyttöönotto ei syrji erityistä tukea tarvitsevia henkilöitä.

Rajamäen terveysasemarakennus on teknisesti ja toiminnallisesti kunnossa ja siitä luopuminen on yhteiskunnallisesti vastuutonta varallisuuden hallintaa. Perustelut keskittyvät taloudellisiin säästöihin ilman todellista arviota ihmisten arjesta ja perusoikeuksista. Rajamäen terveysaseman sulkeminen heikentää merkittävästi sen vaikutusalueen asukkaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia saada sosiaali- ja terveyspalveluja. Päätös asettaa Pohjois-Nurmijärven asukkaat epätasa-arvoiseen asemaan hyvinvointialueen muuhun väestöön nähden.

Rajamäen terveysaseman lakkauttaminen on ristiriidassa samalla päätöksellä hyväksytyn palveluverkkovision kanssa.

Päätös on epäselvä, koska siitä ei selkeästi ilmene, miten Rajamäen palvelut tullaan turvaamaan ennen vuoden 2026 loppua tai miten korvaavat palvelut järjestetään, jos päätös pannaan täytäntöön.

Päätöksenteon yhteydessä osa liitteistä, lausunnoista ja vaikutusarvioinneista ei ole ollut nähtävillä ennen päätöksentekoa. Liitteiden päiväykset (muiden muassa 1.9., 5.9. ja 15.9.) osoittavat, että osa lausunnoista ja yhteenvedoista

valmistui vasta kokousta edeltäneinä päivinä eikä niitä julkaistu esityslistan mukana.

Päätös on tehty vastoin hyvinvointialueen hallintosäännön määräyksiä, jotka koskevat valmistelua, vaikutusten arviointia, esittelijän vastuuta ja esteellisyyden arviointia. Päätöksentekoprosessissa tehtiin useita palautusesityksiä valmistelun keskeneräisyyteen perustuen.

Valmisteluprosessin yhteydessä ei ole esitetty esteellisyydsarviota, vaikka sama viranhaltija on vastannut sekä palveluverkon selvityksestä että sen esittelystä aluehallitukselle ja aluevaltuustolle.

Hyvinvointialue on ylittänyt toimivaltansa, koska päätös on vastoin hallintolain 6 §:ssä säädettyä tarkoitussidonnaisuuden periaatetta. Palveluverkkoratkaisua on ohjannut ensisijaisesti investointipoliittinen ja tilatehokkuuteen perustuva tarve, ei laissa edellytetty palvelutarpeen arviointi eikä asiakkaiden yhdenvertaisen saavutettavuuden turvaaminen.

Asian käsittely ja selvittäminen

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus on antanut lausunnon.

Valittaja on antanut vastaselityksen.

Hyvinvointialue on toimittanut hallinto-oikeuden pyynnöstä päätöksentekohetkellä voimassa olleen hallintosäännön, joka on lähetetty tiedoksi valittajalle.

Välipäätös

Hallinto-oikeus on 26.2.2026 hylännyt valittajan vaatimuksen valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanon kieltämisestä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus ei tutki valitusta siltä osin kuin se koskee valituksenalaisen päätöksen tarkoituksenmukaisuutta.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen muilta osin.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Hyvinvointialueesta annetun lain 140 §:n 2 momentin mukaan aluevalituksen saa tehdä sillä perusteella, että: 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä; 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai 3) päätös on muuten lainvastainen.

Hyvinvointialueesta annetun lain 29 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä. Pykälän 2 momentin mukaan osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti: 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asukasraateja; 2) selvittämällä asukkaiden ja hyvinvointialueella säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa.

Hallintolain 41 §:n 1 momentin mukaan, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Pykälän 2 momentin mukaan asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot sekä selvitykset.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Asiassa saatu selvitys

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus käsitteli 13.5.2025 § 96 palvelujen verkoston kehittämistä osana tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa. Äänestyksen jälkeen asian käsittelyä päätettiin jatkaa.

Aluevaltuusto päätti 22.5.2025 § 26 yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteluun Rajamäen kiinteistön käytöstä luopumista ja Klaukkalan sote-keskuksen uudelleen profilointia koskevilta osin. Kokouksessa toimitettiin myös äänestys asian palauttamisesta valmisteluun kokonaisuudessaan. Tässä äänestyksessä asian käsittelyä päätettiin jatkaa.

Hyvinvointialueen järjestämään palveluverkoston kehittämistä koskevaan asukaskyselyyn 18.6.–15.8.2025 oli mahdollista vastata sähköisesti tai paperisella lomakkeella. Paperivastausten palautuspisteinä olivat Klaukkalan, Kirkonkylän ja Rajamäen terveysasemat. Asukaskyselyyn saatiin 1 914 vastausta, joista noin 120 paperisina.

Nurmijärven palveluverkkomuutoksia koskevan erillisselvityksen 5.9.2025 mukaan Kirkonkylän (postinumerot 01900, 01940, 01860, 05450) väestöpohja on 12 914 henkilöä, Klaukkalan (postinumerot 01800–01840) väestöpohja 21 160 henkilöä ja Rajamäen väestöpohja 7 607 henkilöä.

Aluehallituksen kokouksen 16.9.2025 § 188 alustusaineiston mukaan asiassa saadut adressit ovat olleet käytettävissä asukaskyselyn tuloksia koottaessa.

Aluevaltuuston valituksenalaista päätöstä 2.10.2025 § 72 käsiteltäessä toimitettiin kolme äänestystä muutosesityksistä. Valituksenalaiseen päätökseen on liitetty muun ohessa kokouksen alussa pidetyn alustuksen aineisto; Nurmijärven asukaskyselyn tulokset ja yhteenveto; asukasillan 26.8.2025 ryhmäkeskustelujen yhteenveto sekä kommentit ja viestit päättäjille; ja vaikuttamistoimielinten lausunnot.

Selvityksen oikeudellinen arviointi ja hallinto-oikeuden johtopäätökset

Aluevalitus on hyvinvointialueesta annetun lain 140 §:n 2 momentin mukaisesti luonteeltaan laillisuusvalitus eikä hallinto-oikeuden toimivaltaan siten kuulu tutkia, onko päätös tarkoituksenmukainen. Rajamäen terveysaseman rakennuksen tekniseen tai toiminnalliseen kuntoon sekä valituksenalaisen päätöksen muihin taloudellisiin ja toiminnallisiin vaikutuksiin liittyvät valitusperusteet koskevat päätöksen tarkoituksenmukaisuutta. Tämän vuoksi aluevalitus on jätettävä näiltä osin tutkimatta.

Hyvinvointialue on valituksenalaista päätöstä valmisteltaessa järjestänyt noin kolme kuukautta avoinna olleen asukaskyselyn, johon on voinut vastata sähköisesti tai paperilla. Vastauksia on saatu vajaat 2 000. Hyvinvointialue on järjestänyt Nurmijärvellä, Klaukkalassa yhden asukasillan. Mainittuja toimenpiteitä on pidettävä riittävänä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varaamisena hyvinvointialueesta annetun lain 29 §:ssä ja hallintolain 41 §:ssä tarkoitettu tavoin. Asiaa ei ole aihetta arvioida toisin Rajamäen terveysaseman kesäaukiolon, sähköisen kyselyn saavutettavuuden tai asukasillan Rajamäellä järjestämättä jättämisen johdosta.

Selvityksestä ilmenee, että asukaskyselyssä ja asukasillan aikana kertynyt aineisto sekä vaikuttamistoimielinten kannanotot ovat olleet aluevaltuuston käytettävissä valituksenalaista päätöstä tehtäessä. Asiassa jätetyt adressit ovat olleet aluehallituksen tiedossa päätösesityksestä päätettäessä. Asukkaiden ja sidosryhmien näkemyksiä on kuvattu erillisselvityksessä ja ne on mainittu myös aluevaltuuston kokouksen esittelyaineistossa. Hyvinvointialueella on toimintansa järjestämisen osalta laaja harkintavalta eikä se seikka, että aluevaltuuston päätöksen lopputulos ei ole ollut valittajalle mieleinen, ole osoitus siitä, että asiaan liittyvää aineistoa ei olisi otettu päätöksenteossa huomioon.

Hyvinvointialueen antaman lausunnon mukaan väestöpohjaa koskevat taulukkotiedot Nurmijärven palveluverkkomuutoksia koskevassa erillisselvityksessä perustuvat Rajamäen osalta tilastokeskuksen taajamakohtaiseen väkilukuun. Hallinto-oikeus toteaa, että erillisselvityksen tieto vastaa tältä osin tilastokeskuksen *taajamat väkiluvun ja väestöntiheyden mukaan* -tietokannan sisältöä, eikä tietoa siten ole pidettävä valituksessa tarkoitettu tavoin virheellisenä.

Hallinto-oikeus toteaa, että päätösaineistoon ei sisälly erillisinä asiakirjoina valituksessa mainittuja lapsivaikutusten arviointia, ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia tai sosiaalisten vaikutusten arviointia.

Valituksenalaisella päätöksellä hyväksytty erillisselvitys Nurmijärven palveluverkon nykytilasta ja muutosesityksen vaikutuksista sisältää kuitenkin vaikutusten arviointia koskevan jakson, jossa tarkastellaan muun ohessa asiakas/potilas/asukasvaikutuksia, hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia sekä ympäristövaikutuksia. Erillisselvityksessä on muutoinkin kuvattu valmisteilla olevan päätöksen vaikutuksia. Tähän nähden hallinto-oikeus katsoo, että vaikutusarvioinnin ei erillisten arviointien puuttumisesta huolimatta sellaisenaan voida katsoa olleen puutteellista tai selvittämistä koskevien säännösten tai määräysten vastaista.

Asian valmistelu hyvinvointialueen päätöksentekoa varten on hallintomenettelyä ja hyvinvointialueen päätöksentekijän toimivaltaan kuuluu arvioida, onko asia selvitetty lain edellyttämällä tavalla riittävästi ja asianmukaisesti siten, että suoritettu valmistelu käy päätöksenteon pohjaksi. Valituksenalaisen päätöksen käsittelytietojen mukaan aluevaltuusto on aiemmin kertaalleen palauttanut asian valmisteluun. Aluevaltuuston kokouksessa 2.10.2025 on tehty sisällöllisiä vastaehdotuksia, joista on äänestetty. Selvityksen riittävydestä ei ole tuolloin tehty vastaehdotuksia. Valituksenalaisesta päätöksestä ilmenevän perusteella aluevaltuuston on katsottava todenneen, että asian ratkaisemiseen tarvittavat tiedot ovat riittävällä tavalla ilmenneet asian valmisteluaineistosta ja suoritettu valmistelu käy päätöksenteon pohjaksi.

Valituksessa ei ole väitetty enemmälti esitetty selvitystä siitä, että päätöksen valmisteluaineistoja ei olisi julkaistu esityslistan mukana. Hyvinvointialueen antaman lausunnon mukaan esityslista on julkaistu 23.9.2025, ja kokousten esityslistat julkisine liitteineen ovat olleet kaikkien luettavissa verkkosivuilla ennen kokousta. Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalainen päätös on tehty 2.10.2025 ja valituksessa mainitut liiteaineistojen päiväykset ajoittuvat syyskuulle 2025. Myöskään päiväyksien perusteella ei voida tehdä sitä johtopäätöstä, ettei liiteaineistoja olisi julkaistu ennen kokousta. Kun lisäksi otetaan huomioon, että valituksenalaiseen päätökseen sisältyvä Rajamäen terveysaseman kiinteistön käytöstä luopuminen on ollut esillä jo aluehallituksen kokouksessa 16.9.2025 esittelijän ehdotuksena, asian on katsottava olleen julkisesti tiedossa hyvissä ajoin ennen aluevaltuuston päätöksentekoa.

Asiassa ei ole esitetty selvitystä siitä, että valituksenalainen päätös olisi syntynyt vastoin voimassa olleen hallintosäännön päätösasian valmistelua koskevia määräyksiä.

Hyvinvointialueen päätöksentekojärjestelmälle on ominaista, että samaa asiaa käsitellään useammassa toimitelmissä. Hallinto-oikeus toteaa, että hyvinvointialueen hallinnossa ei sovelleta niin sanottua toisen asteen jääviä, joten osallistuminen asian käsittelyyn useissa toimitelmissä ei aiheuta esteellisyyttä. Sama henkilö voi siten lähtökohtaisesti osallistua asian käsittelyyn sen eri vaiheissa. Se, että palveluverkkoprosessista vastannut viranhaltija on toiminut aluehallituksessa asian esittelijänä ja ollut läsnä asiaa aluevaltuustossa käsiteltäessä ei näin ollen tarkoita, että päätös olisi syntynyt

virheellisessä järjestyksessä. Tähän nähden sillä, ettei päätösaineistoon sisälly erillistä esteellisysselvitystä, ei ole vaikutusta päätöksen lainmukaisuuden arvioinnissa.

Edellä esitetyn perusteella hallinto-oikeus katsoo, että valituksenalainen päätös ei ole aluevalituksessa esitetyillä perusteilla syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

Valituksessa esitetyt tiedot Rajamäen ja Nurmijärven kirkonkylän välisestä noin kahdeksan kilometrin etäisyydestä ja julkisten liikenneyhteyksien käytettävyydestä eivät anna aihetta katsoa, että terveyspalvelut eivät enää olisi Rajamäen seudulta kohtuudella saavutettavissa taikka että valituksenalainen päätös vaarantaisi väestön perusoikeudet tai sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella. Se, että hyvinvointialue tarjoaa joitakin palveluita digitaalisesti, ei anna aihetta arvioida tätä seikkaa toisin. Tämän johdosta hallinto-oikeus katsoo, ettei aluevaltuusto ole ylittänyt toimivaltaansa valituksenalaista päätöstä tehdessään.

Valituksessa ei ole väitetty enemmälti esitetty selvitystä siitä, että Rajamäen terveysaseman lakkauttaminen olisi ristiriidassa valituksenalaisella päätöksellä myös hyväksytyn palveluverkkovision 2035 kanssa. Päätöstä ei ole tällä perusteella pidettävä lainvastaisena.

Valituksenalaisen päätöksen mukaan Rajamäen kiinteistön käytöstä luovutaan alustavan suunnitelman mukaisesti vuoden 2026 loppuun mennessä (viimeistään uudisrakennuksen/tilamuutosten valmistumisen myötä). Päätös ei kohdistu Rajamäen terveysaseman toimintaan ennen tätä ajankohtaa. Tähän nähden sillä valituksessa esitetyllä väitteellä, että päätös on epäselvä, koska siitä ei ilmene, miten Rajamäen palvelut tullaan turvaamaan ennen vuoden 2026 loppua, ei ole vaikutusta päätöksen lainmukaisuuden arvioinnissa.

Valituksessa esitetyn perusteella valituksenalaisen päätöksen ei voida katsoa syntyneen virheellisessä järjestyksessä, päätöksentekijän ylittäneen toimivaltansa, tai päätöksen olevan muuten lainvastainen. Päätöksen ei myöskään voida katsoa olevan hallintolain 6 §:n vastainen. Näin ollen valitus on hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Suomen perustuslaki 6 § ja 19 §

Hallintolaki 28 §

Laki hyvinvointialueesta 99 § 4 momentti ja 102 § 2 momentti

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 momentti

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL aluevalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Petteri Leppikorpi, Taina Hakkarainen (t) ja Sami Sarvilinna.

Esittelijäjäsen

Sami Sarvilinna

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Valittajalle tavallisena tiedoksiantona Oikeudenkäyntimaksu 310 euroa Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa
Jäljennös	Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus